"ሃገራዊ ባይቶ፡ ኮሚተታትን ውሽጣዊ መምርሒ ስራሕን የብሉን" 16 ኣባላት ህ.ግ.ደ.ፍ

ሃገራዊ ባይቶ፣ ኮሚተታትን ውሽጣዊ መምርሒ ስራሕን ዘይብሉ፣ ስሩዕ ኣኼብኡ ዘየካይድ ኣካል ምዃኑ፣ 16 ላዕለዎት ሓለፍቲ መንግስቲ ናብ ኣባላት ህ.ግ.ደ.ፍ. ኣብ ዝዘርግሕዎ ቅሉዕ መልእኽቲ ገሊጾም።

እቶም ላዕለዎት ሓለፍቲ ቀጺሎም፣ "ሃገራዊ ባይቶ ኣብ ሸሾዱሽተ ኣዋርሕ ስሩዕ ግዜኡ ኣይእከብን፣ ብዘይካ ኣብ ናይ ራብዓይ ኣኼብኡ ዘጽደቖ ቀዳማይ ካቢኔ ሚኒስተራት፣ ምቅይያራት ናይ ካቢኔ ሚኒስተራት ኪገበር እንከሎን ኣዋጃትን ኣህጉራዊ ውዕላትን እጽዲቑ ኣይፈልጥን፣ ሓደ ካብቲ ቀንዲ ንፈጻሚ ኣካል መቈጻጸሪ ዝኾነ ሃገራዊ ባጀት'ውን እጽዲቑ ኣይፈልጥን። ብቐንዱ ከኣ መንግስቲ ኤርትራ ባጀታዊ ሕጊ ስለዘይብሉ ብዘይ ቀይዲ ባጀት ኪጉሳዝ ጸኒሑን ኣሎን" ኣሉን ብምባል መረርእም ብጽሑፍ ኣቕሪቦም።

ቀጺሎም ናይ መንግስትን ግንባርን ድኽመት ተፈዊሱ፣ ህዝቢ ኣብ ኣገደስቲ ሃገራዊ ጉዳያት ኽኢዝትን ኣብ ውሳነ ንኪሳተፍን፣ ኤርትራ ካብ'ዚ ቕልውላው ንክትወጽእ ብሰላማውን ሕጋዊን መገዲ ዲሞክራስያዊ ምስግጋር፣ ሓቐኛ ቕዋማዊ ስርዓት ንኪረጋገጽ ንሓዋሩ ከኣ ሰላም፣ ዲሞክራሲን፣ ራህዋን ዝሰፈና ርግእቲ ሃገር ኽንትከዉን፣ ውሕስነት ምንጸፍዩ" ብምባል ዕላማ ጽሑፎም ገሊጾም።

ኣብቲ ዘቕረብዎ ሰፊሕ ዝርዝራዊ ጽሑፍ፣ ካብ ምጅምር ብረታዊ ቃልሲ ህዝቢ ኤርትራ (60ታት) ኣትሒዙ ክሳብ ናጽነት ዚተሓለፈ

መድረኻት ብምዝርዛር፣ ህ.ግ ዘ.ኸተሎ ዝነበረ ስርዓተ መሪሕነት'ውን ጠቒሶም።

ኣብዚ እዋን ኣብ እንታይ ዓ ይነት ኩነታት ከም እንርከብ ኪገልጹ እንከለዉ "እቲ ሽግር ፕረዚደንት ዘይቅዋማዊ ኣሰራርሓ ሒዙ ኣሳታፊ ዝኾነ ኣገባብ ስለ ዘይተኸተለን፣ ሓጕጉትን ፈጻምትን ኣካላት ብግቡእ ስለ ዘይሰርሑን፣ ስለ ዘይተቖጻጸሩን ዝመጸ እዩ" ኢሎም።

እቶም ሰበ-ስልጣን ብምውሳኽ፣ "ሓፋሽ ኣባላት ግንባርን ህዝብን፣ ኣብ ልዕሊ መሪሕነት ውድብን መንግስትን እምነት ኣጉዲሉ። እዚ ተርእዮ'ዚ ካብ ነዊሕ ግዜ እናተቐህለለ ዝመጸ ኩይኑ ውጺኢት ኲናት ምስ ወያነ ስለ ዘየዕገበን ሕማቕ ስለ ዘኸተለን ኪጕልሕ ክኢሉ። ግሉጽ ተሓታትነት ዘለዎ ትካላዊ ኣሰራርሓ ኪህሉ ወይ ከኣ ኪሕይል ይድለ ኣሎ። ዝሓለፈ ተመኩሮ ብወድዓዊ መገዲ ተገምጊሙ ድኽመታት ኣለሊኻ ኪፍወሱን ካብቲ ዝምጋም ብዚርከብ ምህሮ ዘይሕጋዊ ኣካይዳ ተሪፉ ትካላዊን ፍትሓዊን ኣሰራርሓ ኪምዕብልን እምነት ዚሓድረሉን ኩነታት ኪፍጠርን ይሕተት ኣሎ" ኢሎም።

"ፕረዚደንት ስሩዕ ኣኼባታት ሃገራዊ ባይቶን ካቢነ ሚኒስተራትን ኣይጸወዐን፣ ርጉእ ዝኾነ መንግስታዊ ትካላት ንኪህነጽ ብፍላይ ኣብ'ቶም ተኣፈፍቲ ዚኾኑ ሚኒስትሪታት ምክልኻልን፣ ጉዳያት ወጻኢን ብዙሕ ምትእትታዋት ገይሩ። ብዳግመ ስርርዕ ብዝቐረበ እማመ መሰረት ሚኒስትሪታት ኪውደባ እንከለዋ ኣብ ናቱ ቤት ጽሕፈት ምስ በጽሐ ግን ከየተግበር ተሪፉ" ብምባል ነቒፎም። ቀጺሎም "...ብዘይ ምኽንያትን ብዘይ ምጽዳቕ ሃገራዊ ባይቶን ሚኒስተራት ይቕይር፣ የደስክልን የውርድን" ኢሎም ድሕሪ ምግላጽ፣ ኣብ ውሽጢ 10 ዓመታት ድሕሪ ናጽነት ኣብ ምክልኻል 4፣ ኣብ ጉዳያት ወጻኢ 5፣ ኣብ ፋይናንስ

6 ሚ.ኒ.ስተራት ተቐያይሮም ብምባል ወቒሶም።

ንዝርዝር ትሕዝቶ ጽሑፎም "ቅሉዕ ደብዳቤ ንኣባላት ህግደፍ" ገጽ 4 ተመልከቱ

ቅሉዕ መልእኽቲ ናብ ኩሎም ኣባላት ህ.ግ.ደ.ፍ.

መእተዊ

እዚ መልእኽቲ'ዚ ጸውዒት ንምዕራይ፣ ጸውዒት ንሰላማዊን ዲሞክራሲያዊን ፀተ፣ ጸውዒት ንምሕያልን ምድልዳልን ጸውዒት፣ ንሓድነት፣ ጸዊዒት ንግዝኣተ ሕግን ስርዓተ ፍትሕን፣ ኢዩ። ብሰላማዊን ሕጋውን መገዲ ኣገባብን።

ስሩዕ ግዚኡ ስለዝሓለፈን፣ ተፈጢሩ ዘሎ ሽግር ንምፍታሕ ኣኼባን ዲሞክራሲያዊ ልዝብን እቲ ዝበለጸ መገዲ ስለዝኾነን፣ ፕረዚደንት ኢሳያስ ኣፈወርቂ ነቲ ሕቶ መገዲ ግእከልዶ ሃገራዊ ባይቶታት፣ ኣኼባታት ማእከላይ ሃገራዊ ባይቶታት ኪጸውዕ ፈርሞና ኣንብቢና ክልቲ ግዜ ሓቲትና እወንታዊ መልሲ ዘይረኸብና ሓልፍና፣ ነዚ ቅሉዕ መልእኽቲ ናብ ኩሎም ኣባላት ህ.ግ.ደ.ፍ ክንሰድድ መሪጽና ኣሎና።

ንሕና መብዛሕትና ንልዕሊ ርብዒ ዘመን ዝተጋደልና፣ ብሎሓት ካብና ኣብ ዝተፈላለየ እዋን ኣብ ዝለዓለ ሓላፍነት ዝሰራሕና፣ ስውራ ኤርትራ ዝሓለፎ መሪር ተመክሮ ዝረኣናን ምስ ህዝብና ብሓባር ዝሰገርናን ሕጂ ኸኣ ኣባላት ማእከላይ ባይቶን (ሓጊ ኣካል ህ.ግ.ደ.ፍ) ሃገራዊ ባይቶን (ሓጊ ኣካል መንግስትን) ኩንና ንግንባርን መንግስትን ህዝብን ነገልግል ዘሎና ኢና።

ሃገርና፣ ኩሉ ከምዝፈልጦ ኣብ ቅልውላው ትርከብ። እዚ ቅልውላው'ዚ ካብ ናይ ግንባርን መንግስትን ድኽመትን ካብ ናይ ጸላኢ ወራርን ዝመጸ ቅልውላው እዩ።

ዕላማና ኸኣ፣ ናይ ግንባርን መንግስትን ድኽመት ተፈቲሉ ህዝቢ ኣብ ኣገዳሲቲ ሃገራዊ ጉዳያት ኽሳተፍ ኣብ ውሳኔ ኽሳተፍን፣ ኤርትራ ካብዚ ቅልውላው ኽትወጽእ፣ ብሰላማዊን ሕጋውን መገዲ ዲሞክራሲያዊ

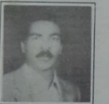

መስፍን ሓጎስ

ምስግጋር ናብ ሓቐኛ ቅዋማዊ ስርዓት ኽረጋገጽ፣ ንሓቐፉ ኸኣ ሰላም፣ ዲሞክራሲን ፍትሕን ራህዋን ዝሰፈና ርግኣቲ ሃገር ኽትትከውን ውሕስነታት ምንጻፍ'ዩ። ኣብ ከውንነት ኤርትራ፣ መሰረሕ ዲሞክራሲያዊ ምስግጋርን ምትካል ዲሞክራሲያዊ ቅዋማዊ ስርዓትን ውሑስ ምእንቲ ክኸውን ምርግጋጽን ምድልዳልን ውሽጣዊ ዲሞክራሲያዊ ኣሰራርሓ ህ.ግ.ደ.ፍ ወሳኒ እዩ።

መልእኽትናን ዕላማናን ከኣ እዝን እዚ ጥራሕን እዩ።

1. ተመኩሮ ህ.ግ.ሓ.ኤ. ቅድሚ ናጽነት (1970-1991)

1. ድሕረ-ባይታ

ተ.ሓ.ኤ. ካብ 1961 ክሳብ 1969 ኣብ ዝነበረ ተመኩሮኡ፣

- ንጹር ሃገራዊ ፕሮግራም ኪሕንጽጽ፣
- ኣድማዒ ሓርነታዊ ስትራተጂ ኪሕዝ፣
- ናይ ህዝብና ብሄርትን ሰባኣዊ ዲሞክራስያውን መሰላት ኮነ ሓድነትን ጥርናፈን ኪሕሉ ወይ ኪረጋግጽ፣
- ናይ ርእይቶታት ፍልልይ ኪጻወር፣
- ኣብ ትግባረ መደባቱ ድማ ኣሳታፊ ብሄና ኣገባብ ኪኽተል ስለ ዘይከኣለ ወይ ስለ ዘይደለየ፣ ኣብ ውሽጢ ተ.ሓ.ኤ. ክቅልውላው ኪ.ፍጠርን

ዲሞክራሲያዊ ኣተኣላልያ ናይቲ ሽግር ስለ ዘይተረቅሐ ድማ፣ ነዚ ብድሆ'ዚ ብዕትየት ንምግጣምን ሃገራውን ዲሞክራሲያውን ለዉጢ ኣምጺኡ ሓሪን ዲሞክራስያውነትን ኤርትራ ንምምስራት፣ ድሕሪ ሓደ መስርሕን ኩሉ ዲሞክራሲያዊ መትከላትን ህ.ግ.ሓ.ኤ ኪፍጠር ተገዲዱ።

2. ኣፈናዊ መድረኽ (1970-1976)

ነቶም ንህ.ግ.ሓ.ኤ. ዶሓር ዘቖሙ ሓይልታት፣ እዚ መድረኽ'ዚ፣ መድረኽ ምንጻግ ኣሉታዊ ተመኩሮ ተ.ሓ.ኤ. መድረኽ ምልዓይ ደኸመት ውሽጣዊ ሓድነትን ዘይኣድማዕነትን መሪሕ ኣንጻር ቀንጺሉ ኩናት ሓድሕድን፣ ምስ ምዕዋት መትከል ዲሞክራሲያዊ ልዝብን ሰለማዊ ፍታሕን ንካልኣዊ ግጭታት፣ ነይሩ ኪበሃል ይከኣል።

ሜዳ ኤርትራ ካብ ሓደ ውድብ ንላዕሊ ኪጸዉር ኣይክእልንዩ ዚብል ኣተሓሳስባ ተሳዒሩ። ምረት ኩናት ሓድሕድን ንሱ ዘስዓቦ ክሳራታትን፣ ንሃገራውን ዲሞክራሲያውን መስመርን ተግባራትን ምቹእ ኩነታት ፈጢሩን ንትሕተ ሃገራዊ ኣተሓሳስባን ምትእኽኻባትን ዘይዲሞክራሲያዊ ዘይሕጋውን ኣሰራርሓታትን ከኣ ኣጽኒሙ።

ኩሉ'ቲ ናብኡ ዘብጽሖ መገድን ጉዕዞን ጥጡሕ፣ ስዮ ዝበሰን ኢንታ ዘይብሉን እዃ እንተዘይነበረ፣ ኣብ መጀመርያ 1977 ፖለቲካዊ ፕሮግራሙ ዘጽደቐ፣ ዚቅየዶ ሕጊ ዝሰርሐ ሰብን መሬትን በብቕሩብ ሓራ ምውጻእ ናይ ህዝባዊ ኩናት ስትራተጂ ዝተኸተለ፣ ምስ መድረኽ ሓርነታዊ ቃልሲ ዚ.ቃዶ ግሉጽነትን ተሓታትነትን ዘተኣታተወን ግባኢ፣ ንህ.ግ.ሓ.ኤ. ወሊዱ።

3. ህ.ግ.ሓ.ኤ. ክሳብ ናጽነት (1977-1991)

- ካብ 1977 ክሳብ ናጽነት ኤርትራ (1991)፣ ህ.ግ.ሓ.ኤ. ኣብ ኣመራርሕኡን ጥርናፈኡ ንህዝቢ፣ ሚኢቲ ካብ ሚኢቲ ምሉእን ፍጹምን፣ ኣብ ውሽጣዊ ዲሞክራሲኡ ድማ ኸኹሉም ኣባላቱ ብማዕሪ ዘዕገበን ነይሩ፣ ኪ.በሃል ዘይክኣል'ኳ እንተኾነ፣

ሓጋዊን ፈጻምን ኣካላቱ ጥራይ ዘይነሩ፣ እቶም ብኹይ ውግእ ኩነታት ዚ.ግዝእ ትካላቱ'ውን ቅዋም ዘፍቅደሉም መሰረት፣ ግሉጽነት፣ ተሓተትቲን ኣሳተፍቲን ኩይኖም ይሰርሑን ብተዛማዲ ንእባላት ግንባርን ዝበዝሐ ክፋል ህዝብን የዕግቡ ነይሮም።

- ብስሪ ጉድለት ቅሉዕ ኣተኣላልያ ሓደ ሓደ ጸገማትን ዚብደሉ ሰባትን እይሰኣኑምበር ዝበዝሐ ሓፋሽ ኣባል ግንባር፣
- ኣብ ኩሉ ጉዳያት እባተፍን እበርክትን እሺ ኢሉ ዘእምን፣
- ንፈተውትን ንጸላኢትን ዘገረመ ናይ እረኢእያ ግብርን ሓድነትን ዝነበሮ፣
- ኸኩሉ ውሳኔታት ውድብ ከም መምርሕን ትእዛዛትን ላዕለዎት ኣካላት ዘይኮነ፣ ከም ናቱ ውሳኔ ገይሩ ዚወስድን ብተወፋይነት ዘተግብርን፣
- ንሓድሕዱን ምስ ዝተፈላለዩ ጽፍሒታት መሪሕነታቱን ጽኑዕ እምነትን ተፈር ሓድነትን ዝነበሮ፣
- ኣኼባታቱ እናጸበረን ኩሉ ግዜን ኣብ ኩሉ ጽፍሒታትን ስሩዕ ነይሩ'ኳ እንተዘይተባህለ፣ ጉድለታት እናደለየ ዘመሃረ፣ እወንታዊ መዓዶ ዚሕይል ነቐፌታን ነብሰ ነቐፌታን ከም ኸኣ ኣብ እዋኑ ወይ ን እፍራይን ገምጋም ዘመወትር፣
- ምስጢሩ ዓቂቡ ምሉኡ ጸላኢ ብምፍላጥ መኸተ ዘሐይል፣
- ኣብ ንሓድሕዱ ጥራሕ ዘይኮነ ...

ሽግራቱ ሰሚዑ ኪፈትሕ ደቃስ ዘይብሉ፣

- ልዕሊ ኩሉ ድማ፣ ርእሰ ምትእምማን ዝሓደሮ ብዝለዓለ ለ ደረጃ ዚውፈን ነይሩ። ከምቲ ዚድሰ ኣይተዓወተን

ጴጥሮስ ሰለሙን

እምበር፣ ህዝባዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራ ምስ ዝተፈላለዩ ሓይልታት ናይ ሰውራ ኤርትራ ብሓባር ንምስራሕን ናብ ሓድነት ንምብጻሕን ጽግ ፉን ኣብ ክልኣይን ሓድነታዊን ጉባኤኡ ናይ 1987 ድማ ናይ ሃገራውያንን ዲሞክራሲያውያንን ስፊሕ ግንባር መስሪቱ፣ ኣብ ናጻ ኤርትራ ፖለቲካዊ ብዙሕነት (ብዙሓ ሰልፍታት) ዘፍቅድ ስርዓት ኪምስረት ወሲኑ።

ህ.ግ.ሓ.ኤ. ንመግዛእቲ ብወተሃደራዊ መገዲ ንምስዓር፣ ናይ ኩሉ ዓቕምታቱ (ሰብኣዊ፣ ፋይናንሳዊን ንዋታዊን) ብዝበለጸን ዝጸፈፈን ምሉእ ኣጠቓቕማ ኣዘውቲሩ ናይ ጸላእን ወገንን ኩነታት ቅኑዕን ወግናዊን ገምጋም ጌሩ፣ ናይ ወገን ሓያል ጐድንታት ብዝያዳ እናሓየለ ድኹም ጐድንታቱ ድማ እናፈወሰ ብሓደ ወገን፣ ናይ ጸላኢ ድኹም ጐድንታት እናመዝመዘ ሓያል ጐድንታቱ ድማ ከምዚ.ኣኽሎ እናጸባረ፣ ከይተጃህረን ከይፈከረን ብዝተኻእለ መጠን ዓቕሙ እናዓቀበ፣ ዘቃጽእ ዝተወጠነ ናይ መጥቃዕቲ፣ ምክልኻልን ኣብ ዘድሊ'ውን ምዝላቕን ስልቲ ተኸቲሉ ድሕሪ ነዊሕ ምርብራብ ናጽነት ኤርትራ ከውን ኪገብር ክኢሉ።

-- ኣብ ውሽጥን ኣብ ወጻእን ኣብ ምጥርናፍን ምኽታትን ህዝቢ ሓደ ሓደ ጸገማት ኣይነበረን ኪበሃል እኳ እንተዘይተኻእለ፣

- ህ.ግ.ሓ.ኤ. ድምጺ ሰውራ ኤርትራ ናብ ዓለም ዘንጉድጉደ
- ናይ ህዝቢ ኤርትራ ድሌትን ሃንቀውታን ንናጽነት ዘንጸባረቐ
- ትጽቢት መጻኢ ዲሞክራሲያዊት ኤርትራ ዝኣመተን ምንባሩ ኣየጠራጥርን።

ክሳብ ናጽነት ህዝቢ ኣብ ልዕሊ ህ.ግ.ሓ.ኤ. መሰረታት ህ.ግ.ሓ.ኤ ኣብ ልዕሊ መሪሕነት፣ መሪሕነት ድማ ኣብ ልዕሊ ዋና ጸሓፊኡ፣ ምሉእ እምነት ነይሮም። ኩሉ ኣሰራርሓ ኣብ እምነት ዝተመርኮሰ ስድራቤታዊ ዓይነት ነይሩ። ካብ መወዳእታ 80ታት ንደሓር ግን እቲ ምሉእ እምነትን ቁጽጽር ዝጉድለ ስድራቤታዊ ኣሰራርሓን ጸገማት ከስዕብ ጀሚሩ።

ህ.ግ.ሓ.ኤ. ደሓር ህ.ግ.ደ.ፍ ድሕሪ ናጽነት

ሀ. ቅድሚ ረፈረንደም 1991 ክሳብ 1993

- ካብ ግዜ ናጽነት ክሳብ ወጽኢት ረፈረንደም ኤርትራ ልኡላዊት ሃገር ኮይና እትእወጅን እትፍለጥን ህ.ግ.ሓ.ኤ. ኣብኡ እንከሎ ግዝያዊ መንግስቲ ጌሩ ንነብሱ ስለዝፈለጠን ዘመሓደረን፣ ካብቲ ድሮ ናጽነት ዚፈልዮ ነገር እንተሎ መንግስታዊ ትካላት ኣብ ምህናጽን፣ ህጹጽ ናይ ተሃድሶን ጥሙሕ ገዳዊ መደባት

ኣብ ምትግባርን ንረፈረንደም ኣብ ምቅርራባትን ኣድሂቡ ምንባሩ ጥራይ'ዩ።

- እዚ ናይ ክልተ ዓመታት መሰጋገሪ እዋን ግዜ ግን ናይ ምስግጋር እዋን ጸገማት ክውሕ ርኣዩ ይኹን ምበር ኣብ ኣተሓሕዛ ጉዳይ ተጋደልትን ስንኩላንን ሓፋሽ ማሕበራትን ህዝቢ ብሓፈሻን ጸገማትን ምስ ዝምልከትን ደረኣኻ እንተዘይበረ ብዕትበት ኣብ ክንዲ ዚሕለ "ተርእዮ ናይ መሕዘንኻ ምልኪት'ዩ" ኣብ ትሕቲ ዚብል ምኽሪት ቁሩሕታ ሰኢኑ።

ለ. ድሕሪ ረፈረንደም (1994-2001)

1) ንህ.ግ.ደ.ፍ ዚምልከት

1.1 ዝሰበር ዕላማታትን መደባትን

- ህ.ግ.ሓ.ኤ. ካብ 10-15/02/1994 ኣብ ዘካየዶ ሳልሳይ ጉባኤኡ ስሙ ናብ ህዝባዊ ግንባር ንዲሞክራሲን ፍትሕን (ህ.ግ.ደ.ፍ) ቀይሩ ንዝሕንጽ ፕሮግራምን ቅዋምን ብመንጽር እተኣትወ ሓድሽ መድረኽን ትጽቢት ዚግበረሉ ዕማማትን ብድሆታትን ብምምዕርራይ፣ ኣብ ሃገራዊ ቻርተሩን መሰጋገሪ ቅዋምን ተዘርዚሩ ከም ዘሎ፡
- ራእዩ፡ ኤርትራ ሰላም፣ ፍትሒ፣ ደሞክራሲን፣ ራህዋን፣ ዝሰፈና ሃገር ኪትከውን፣
- ዕላማታት ራእዩ፣ ሃገራዊ ሰኒት፣ ፖለቲካዊ ዲሞክራሲ፣ ቁጠባውን ማሕበራውን ምዕባለ፣ ማሕበራዊ ፍትሒ፣ ባህላዊ ትንሳኤን ዞባውን ኣህጉራውን ምትሕብባርን ምርግጋእን ዘረጋግጽ ኪኸውን።
- መትከላቱ፡ ብሃገራዊ ሓድነት፣ ንጡፍ ተሳታፊ ህዝቢ፣ ወሳኒ ግደ ሰብ፣ ቃልሲ ንማሕበራዊ ፍትሒ፣ ርእሰ ምርኮሳ፣ ጽኑዕ ምትእስሳር ህዝብን መሪሕነትን ኪምራሕ።
- ሕመረት ፖለቲካዊ ፕሮግራሙ፡ ፖለቲካዊ ብዙሕነት ዘፍቅድ ደሞክራሲያዊ ቅዋማዊ ፖለቲካዊ ስርዓት ምምስራት ኪኸውን ወሲኑ።

ኣብ ዝተፈላለየ ኣኼባታት ማእከላይ ባይቶ ካብ ዝተዘርበሉ'ምን ውሳነ ዘሓለፈሉ'ምን ገለ ኣገዳሲቲ ጉዳያት፡

- ኣብ ካልኣይ ኣኼባ ማእከላይ ባይቶ ውሽጣዊ ሕግታት ኣሰራርሓ ክሕንጽጽን ኮሚተታት ኣቑሙ ክሰርሕን ርእይቶ ተዋሂቡ።
- ኣብ ካልኣይን ራብዓይን ኣኼባታት ንብረት ግንባርን መንግስትን ተንጺሩ ኪፈላለ፣ ቁጠባዊ ትካላት ግንባር ብንግዳዊ ሕግን መትከላት ዕ ዳጋን ኪሰርሓን፣ ንውጹዕ ቀጸላታት ሕ/ሰብ ምሕጋዝ ክዕ ልማን ብትራስት ሕድሪ ኪመሓደራን ተወሲኑ።
- ኣብ ሓሙሻይን ሻዱሻይን ኣኼባታት፣ ግዜ ጉባኤ ናብ ቀዳማይ ፍርቂ 1998 ክምዝናዋሕን ዘድልዩ ምቅርራባት እትገብር ኣሰናዳኢት ሽማግለ ከምእትምረጽን ገይሩ።
- ኣብ ሻመናይን (29/01/2000) ታሽዓይን (2/09/2000) ኣኼባታት፣
- ንምምሕያሽ ኣሰራርሓ ግንባርን መንግስትን ዘጽንዕ ኣካል ከቐውም፣
- ስሩዕ ኣኼባታት ፈጻምትን ሓላፊትን ኣካላት ኣብ ግዜኦም ኪግበር፣
- ንትግባረ እዋን ዘድልዩ ምድላዋትን ሕጋዊ ኣሰራርሓታትን ክጅመሩ፣
- ሕቶ መሬት ኪ.ፍታሕ ምትልማዕ ክሰሉ፣
- ደሞዝ ሰራሕቲ ክመሓየሽን ከመሓየሽ፣
- ጥርናፈትን ምዕዝምዛማትን ህዝቢ ኪሰምዑ ኪእረሙ፣
- መንግስታዊ ግዕዝያት ዜና ኣድማዕትን ዓያምትን ኪኾና፣
- ኣወዳድባ ግንባር ከምቲ ዘድሊ ዚ.ያዳ ኣሳታፊ ኪኸውን፣
- ውሽጣዊ ኣሰራርሓ ግንባር

ከድልድልን ኪረጋግጽን፣

- ኣብ ግዜ ኩናት ምስ ወያነ ዝጸንሐ ወታሃደራዊን ናይ ሰላም መስርሕን ኣካይዳና ብድቱት ዚግምገም ንድሕሪ ጉዳዩ ንፕረዚደንት ዝሻርር ወታሃደራዊ ኮሚቲ ኪቐውም፣
- ሚኒስትር፣ ኣገባብ ኣወዳድባና ኣሰራርሓና ምክፍፋል ስልጣንን፣ ኣገባብ ቁጽጽርና ዘጽንዕ ኣካል ኪቐውም፣
- ዝተጋህሰ መልሲ ኣካል ማእከላይ ባይቶ ዚምርምር ካብ ባይቶ ኮሚቲ ኪ.ወጽእ ተዘሪብሉን ንጉባኤ ዘድሊ ምቅርራባትን ዘተ.ታትን ተኻይዱ ኣብ ውሽጢ 6 ኣዋርሕ ራብዓይ ጉባኤ ኪግበር ተወሲኑን።

ድሕሪ እዚ ኩሉ ውሳኔታት እንታይ'ከ ተገይሩ?

- ክሳብ ሕጂ ማእከላይ ባይቶ ንስርሑ ዘሓልግ ኮሚቲታት የብሉን፣ ውሽጣዊ ሕግታት ከኣ ኣይሓንጸጸን።
- ስሩዕ ኣኼባታት ፈጻሚ ቤት ጽሕፈትን (ኣብ ወወርሒ ዝግበእ) ማእከላይ ባይቶ (ኣብ ኣርባዕተ ወርሒ ዝግባእ) ኣይተኻየደን። ናይ ፈጻሚ ቤት ጽሕፈት ካብ 1994 ክሳብ'ዚ ዘለናዮ ግዜ 84 ምዓብ ርክብት ኪኻየድ ዝሰበር 11 (ዓሰርተ ሓደ) ጥራሕ ተኻይዱ። 73 ክካየዱ ዝነበርዎ ኣኼባታት ኣይተገብሩን። (86.9% ከይተኻየደ ተሪፉ ማለት'ዩ) ኣብ ውሽጢ ናይ ወያነ ናይ ሰለስተ ዓመታት ኩናት፣ ማእከላይ ባይቶ ካብ ዚግባእ ትሽዓተ ኣኼባታት ክልተ ግዜ ጥራይ ንዓተን ክኣ ኣብ 2000 ተኻይደን። ኣብ መንን ኣኼባታት ፈጻሚ ቤት ጽሕፈትን ማእከላይ ባይቶን፣

ማሕሙድ ሸሪፍ

ንኹሉ ነገር ዝወስን ኣቦ መንበር ስለ ዝኾነ በይኑ ገዛርን ሓዳግን ኮይኑ። ኣሉታዊ ሳዕቤኑ ኸኣ ኣብ ደኽመት መኻዙና ንወራር ወያነ ተጋዲዱ። ግሉጽነት፣ ተሓታትነት፣ ዲሞክራሲያዊ ኣሰራርሓን ኣሳታፊ መስርሕ ውሳነን ተረፎም።

- ካብቶም ንሓርነታዊ ቃልስና ንምዕዋት ዝሓገዙ ረቛሒታት፣ ግሉጽነት፣ ተሓታትነትን ኣሳታፍነትን ኣገባብ ኣሰራርሓ በብቑሩብ እናተረፈ ኣብ ኣካይዳ ግንባርን መንግስትን ድኽመት እናገደዱ፣ ኣብ ተንቀፍቲ እዋናት ከይተረቑ'ውን ምጓዓል እናተራእየ ብምኻዱ፣ እምነት ናይ ህዝቢ ናብ ውድብ፣ ናይ መሰረታትን ካድራታትን ውድብ ናብ መሪሕነት፣ ናይ መሪሕነት ድማ ናብ ኣቦ መንበር ተተናኺ.ፉን ተጓዲሉን።
- ብቐጥታ ህ.ግ.ደ.ፍ. መሰረት ማእከላይ ቤ.ት ጽ.ሕፈት ህ.ግ.ደ.ፍ. ምምሕዳራዊ ስራሓት ግንባር ዘኪታተል፣ ናይ ህላወን ንጥፈታትን ግንባር ዘረጋግጽ፣ ሓፈሻዊ ፖሊስን መደባትን ካብ ማእከላይ ባይቶን ፈጻሚ ቤ.ት ጽሕፈትን

ናብ ገጽ 5 ይቕጽል

ቅሉዕ መልእኽቲ ናብ ኩሎም...

ካብ ፈ/ር ገጽ ዝቐጸለ

ዝቕበልን ብመንጺ ጸሓፊኡ ንዓ ታቶም ተሓታትን ዝኾኑ ይግባእ። እንተኾነ ግን ካብ ምምሕዳራዊ ስራሓት ሓሊፉ ኣብ መንግስታዊ ስራሓት ኢዱ ብምእታው ሓጋጊ ፈጻሚን ኣካላት ዘይመሰረቶም ንትካላትን ንትካላዊ ኣሰራርሓታትን ግንባርን መንግስትን ኣዂሉ። ኣብ መወዳእታ ድማ ሓጋጊ ፈጻሚን ኣካላት ዘይመስገኖም ዘይፈልጥዎም ሓደገኛ ንስግለ ንምክያድ ንሓድነት ግንባርን ህዝብን ከምኡ ከኣ ንድሕነት ሃገር ተፈታቲኑ።

• ምሽፋእን ምንዛውን እንተዘይከይዱ ሃናጺ ነቐፌታን ርእሰ ነቐፌታን ኸኣ ኣብ ግጥጥ መደባትን መስከባታትን

ዑቕባ ኣብርሃ

ተምርኩስካ ኣብ ኣእዋኡ ወግዓውን ኣፍራይን ገምጋምን ስለዘይግበር ወይ ስለ ዘይዝውተር፣ ጉድለታት ከውግዱ ኣወንታዊ መዳያት ድማ ኪሕይሉ ኣይተኻእለን። ሓልዮት ስለ ዝንደለ ምንሓፍን ናይ እንታይ ገደሰኒ ስሚዒታትን እናሳዕረረ ከይዱ።

• ምቛም ቁጠባዊ ትካላት ህ.ግ.ደ.ፍ. ዘኸርዕ ዕላማታትኪ እንተነብር፣ ግሉጽ፣ ተሓታትን፣ ሕጋውን፣ ኣግባብ ስለዘይተኸተለ ንጹር ፖሊሲን ጹቱፍ ምሕደራን ስለዘይሓዘ ምስ መንግስቲ ብዙሕ ምድብላቕ ስለዝገበረ፣ ንግዳዊ ክፋል ብጥዑይ ውድድር ክንዲ ዝተባባዕን መሻርኸቲ ዚኾነን መተሃላለኺትን ጸላእትን ሕግቕ ኣብኮትን ስለዝኮነን ብመሰረት ውሳነ ማእከላይ ባይቶ ብቦርድ ትሬስቲ (ሕድሪ) ከመሓደራ ኪ እንተተወሰነ፣ እቲ ዝቖመ ቦርድ ስለዘይሰርሐ፣ ጸብጻባተን ናብ ኣኼባታት ማእከላይ ባይቶ ቀሪቡ ስለዘይፈልጥ፣ ብናይ ሕሳብ ክኢላታት ዝተረጋገጸን መጠንቀቕታ ስለዘይቀረበን ብኡ መሰረትውን ንመንግስቲ ኣታዊ ዚኾነውን ግብሪ ስለዘይከፈላ፣ ዚተሓመ ጽቡቕ ነገር የለንኳ እንተዘይተባህለ ኣብ ህዝብን ኣባላትን ውድብን እምነት ኣጥፊአን።

• ጉባኤ ድሕሪ ክልተ ዓመት ኣብ መጀመርያ 1996 እንተጸገመ ኸኣ ብ6 ኣዋርሕ ጥራይ ክናዋሕ ተወሲኑ ከበቅዕ፣ ክሳብ ሕጂ ዘይምግባሩ ምኽኑይ ኣይኮነን። ማእከላይ ባይቶ ነዚ ብምግንዛብ ኣብ 9ይ ኣኼብኡ ጉባኤ ኣብ መጋቢት 2001 ክግበር ወሲኑ ከበቅዕ፣ ክሳብ ሕጂ ኣቀዲሞም ክግበሩ ዝነበሮም ዕማማት (ገምጋማት) ስለዘይተፈጸመ እቲ ዕንቅፋት ርኡይ ኮይኑ ኣሎ።

3. ንመንግስቲ ዝምልከት

3.1 ዝነበሮ ዕላማታትን መደባትን

ድሕሪ ረፈረንደም ሃገራዊ ቅዋም ክድሃለው ቅዋማዊ ስርዓት ምትካል ስለዘይከኣለ፣ ህ.ግ.ሓ.ኢ. ንናጽነትን ልኡላውነትን ኤርትራ ከውን ንምግባር ሓላፍነት ተሰኪሙኳ እንተኾነ፣ ሰፊሕ ተሳትፎ ዝነበሮ ክም ናይ ቅድሚ ረፈረንደም ብይኑ መንግስቲ ክቕውም ስለዘይግባእ ምድላዋት ቅዋምን ምትእትታው ኩሉም ንቅዋማዊ ስርዓት ውሕስነት ክህቡ ዝኽእሉ ተደላይትታትን፣ እንተነውሑ ኣብ ውሽጢ ኣርባዕተ ዓመታት ክትገብሩ መሰጋገሪ እዋን መሰጋገሪ መንግስትን ክህሉ ናይ መንግስቲ ኢቃውማ ስልጣን ዕማማትን ዚውስን ኣዋጅ 37/1993 ዕለት 19/6/93 ዚተማሓየሸ ኣዋጅ 52/1994 ብምሕያዊ መንግስቲ ኤርትራ ከእወጅን ተወሲኑ።

• መሰጋገሪ መንግስቲ ኤርትራ (መንግስቲ ኤርትራ) ሓጋጊን ፈጻምን ፈራድን ኣካላቱ ኣብ ሓድሕዱ ዚቋጻጸርን ዚመዛዘንን፣ ግዝኣተ-ሕጊ ዘክብር፣ ሃገራዊ ውህደት ህዝቢ ኤርትራ ዘደንፍዕ፣ ብፖለቲካዊ ብዙሕነት፣ ግሉጽነት፣ ምጽውዋር፣ ተሓታትነት ዚምራሕ፣ ካብ ብልሹውና ናጻ ዝኾነ፣ ሃገራዊ ሓባራዊ መረዳእታ ዘማዕብል ንዲሞክራሲያዊ ፖለቲካዊ ስርዓት መረሕነት ውሕስነት ዚኾኑዎ፣ ናጻን ሓያልን ፍርዳዊ ኣካል ንቑሕ ሲቪላዊ ሕ/ሰብ ናጻ፣ እሙን፣ ነቐፌታውን ሓላፍነታውን መራኸቢ ብዙሓን ካልኦት ዲሞክራሲያዊ ትካላትን ንኺምስረቱን ንኽምዕብሉን ክሰርሕ ተወሲኑ። ህ.ግ. በይኑ መንግስቲ ክቖውም ስለዘይብሉ ሃገራዊ ባይቶ ፍርቂ መናብሩ ብኣባላት ማእከላይ ባይቶ ህ.ግ. ዚተረፈ ፍርቂ ድማ ብህዝቢ ካብ እተመርጹ ኣባላት ባይቶ ዞባታት ወከልቲ ክምላእ።

• ሃገራዊ ባይቶ ዕድሚኡ ካብ ኣርባዕተ ዓመታት ከይነውሐ ኣብ 6 ወርሒ ስሩዕ ኣኼባ ክገብር፣ ፕረዚደንት መንግስቲ ኤርትራ ክመርጽን ፕረዚደንት ብዝኣመመሉ መሰረት ካቢኔ ሚኒስተራት ከቕውምን ምጽዳቕ መንግስታዊ ሚኒስትሪታት፣ ኮምሽናት፣ በዓል መዝታትን ኣብያተ ጽሕፈትን ክጽድቕ ብካቢኔ ሚኒስተራት ዝቐረበሉ ባጀት፣ ናይ ልምዓት መደባት፣ ኣዋጃትን ሃገራዊ ውዕላትን፣ ክጽድቕ። ቅዋም፣ ሕጊ ፖለቲካዊ ሰልፍታት፣ ሕጊ ፕረስን ካልኦትን ንምምስራት ቅዋማዊ መንግስቲ ዘድልዩ ሕግታትን ዚነድፉ ኮሚተታት ክቖውምን ክሰርሕን ክከታተልን.... ወዘተ ኮይኑ፣ ኣብ መሰጋገሪ እዋን ዝለዓለ ስልጣን ዘለዎ ናይ መንግስቲ ኤርትራ ሓጋጊ ኣካል ክኸውን ተመዚዙ።

• ካቢኔ ሚኒስተራት ተሓታትነቱ ንሃገራዊ ባይቶ ኮይኑ፣ ኣብ መንጎ ኣኼባታት ሃገራዊ ባይቶ ዝለዓለ ስልጣን ዘለዎ ናይ መንግስቲ ፈጻሚ ኣካል እዩ። ስልጣኑን ዕማማቱን ንመንግስቲ ኤርትራ ብሓባራዊ ሓላፍነት ንምክያድ፣ ናይ ሓይልታት ምክልኻልን ጸጥታን ኤርትራ ፖሊሲታትን መጠንን ምውሳንን ናይ መንግስቲ ኤርትራ ፖለቲካዊ ቁጠባውን ማሕበራውን ፖሊሲታትን ውሳኔታትን ሕግታት ኣብ ግብሪ ኣወዓዕለኦም ምክትታል፣ ምርግጋጽ፣ ንሓገዝን ለቓሕን ዚምልከት ጉዳያት ምውሳን ስሩዕ ኣኼብኡ ኣብ ወወርሒ ምክያድ፣

• ፕረዚደንት ተሓታትነቱ ንሃገራዊ ባይቶ ኮይኑ መራሒ መንግስትን ኣዛዚ ሰራዊትን ኢዩ። ብዘይካ ንመንግስቲ ኣብ ውሽጢ ሃገርን ኣብ ደገን ዚወክልን ዲፕሎማሲያዊ ልኡኻትን ወከልትን ዝምዝዝን ምሟን፣ ትግባረ ፖሊሲታት መደባትን ስርሓትን ዝተፈላለዩ ኣካላት መንግስቲ የወሃህድን ይከታተልን ይቆጻጸርን። ንሱ ኣብ ዘይህልወሉ ግዜ ሚኒስትር ዶባዊ ምምሕዳር ከም ፕረዚደንት የገልግል።

ፍርዳዊ ኣካል ካብ ሓጋጊ ፈጻሚ ኣካላት መንግስቲ ናጻ ኮይኑ ብሕጊ ዝተረጋገጸ መሰላትን ረብሓታትን ናጽነታትን መንግስትን ማሕበራትን ወልቀ ሰባትን ንምሕላው፣ ብመሰረት ሕጊ ይሰርሕ። ስልጣንን ዕማማትን ነብሲ ወከፍ ሚኒስትሪ ኮሚሽን፣ ብዓል መዚን ቢሮን መንግስቲ ኤርትራ ብሕጋዊ ምልክታ ይግለጽ።

• ሃገራዊ ባይቶ ኣብ ካልኣይ ኣኼብኡ ኮሚተታት ክቖውም ናይ ኣሰራርሓኡ ቅጥዒ ከውጽእን ተዘረበሉ።

• ኣብ ሳልሳይ ኣኼብኡ ካብ 2-4/03/94 ኮሚሽን ቅዋም ኣዋጅ መሬት ካቢኔ ሚኒስተራትን ጸዲቑ። ንድፊ ባጀት ናይ 1994 ኣይቀረበምበር፣ ካብ 1995 ጀሚሩ ኣብ ባይቶ እናቐረበ ክጸድቕ፣

• ኣብ ሻብዓይ ኣኼብኡ ናይ 01-02/11/95 ዳግመ ስርርዕ መንግስቲ፣

• ኣብ ሻሙናይ ኣኼብኡ ናይ 22-24/1/96 ሕጊ ፕረስ፣

• ኣብ ታሽዓይ ኣኼብኡ ናይ 2/7/96 ምይይጥ ኣብ ንድፊ ቅዋም

• ኣብ መበል01-02/3/2000 እኳ ኣይዛረበሉ'ምበር ኣብቲ ሻሙናይ ኣኼባ ማእከላይ ባይቶ ናይ 25-29/1/2000 ዝተዘርበሉ፣ ምዱብ ኣኼባታት ዘይምግባር ድኽም ኣሰራርሓ መንግስቲ፣ ምድርራብ ስርሓት ግንባርን መንግስትን ምህላው፣ ህዝቢ ዘማርረሉ ጉዳያት ተጸርዩ ክእረም፣ ኮሚተ ሕጊ ምርጫ ክትንጣጠፍ ንትግባረ ቅዋም ክውሰዱ ዘለዎም ስጉምቲታት፣ ኣብ ትግባረ ኣዋጅ መሬት ዘሎ ጸገማት ከም ርዱእ ተወሲዱ።

• ኣብ መበል 18 ኣኼብኡ ናይ 29.09-02.10.2000 ምስ ናይ ታሽዓይ ኣኼባ ማ/ባይቶ ክልመዓዮ፣ ብፍላይ ንሳልሳይ ወራር፣ ገምጋማት ዚገብራ ኮሚቴታት ክ.ወጻን፣ ኣሰራርሓን ክንመሓይሽን ወተሃደራዊ ኮሚቴ ቁይማ ወተሃደራዊን ናይ መስርሕ ሰላም ኣካይዳን ክትግምግም ንመጽኣ ንፕረዚደንት ከተማኽርን፣ ሃገራዊ ምርጫ ንቅዋማዊ መንግስቲ ኣብ መወዳእታ 2001 ኪካየድ፣ ኮሚቴ ንድፊ ሕጊ ፖለቲካዊ

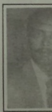

ብርሃን ገ/ሂወት

ሰልፍታት ንዲፉ ኣብ ህዝቢ ኣካዪዳ ንምጽዳቕ ናብ ባይቶ ክቐርብ ተወሲኑ።

2.2 ብመሰረት ዝሓለፉ ውሳኔታትከ እንታይ ተገይሩ?

ብዙሕ ጽቡቕ ነገራት ተገይሩኳ እንተኾነ፣ ብዙሕ ዘይሕጋውን ዘይቅዋማውን (መሰጋገሪ ቅዋም ግንባርን መንግስትን ነይሩና እዩ) ኣሰራርሓን ኣካይዳን ስለዝተፈጸመ እቶም ጽቡቕ ወጽኢታት ዝሰኣቦ ኩሎም እቶም ዘጋጠሙ ጸገማትን ሽግራትን ክአ ፈጺሞም ምተወገዱ ወይ ምተቓለሉን ምተነከዩን ነይሮም።

ናይ ቅድሚ ናጽነት ስራሓት ኣብ ኩሉ መዳያት ዕዉታት ዝኾኑ ሓባራዊ ኣካይዳን ሓላፍነትን፣ ከምኡ ከኣ ዘይሰፍሐ ተኣምራታትን ጽቡቕ ድፍኢትን ስለዝነበረ እዩ። ድሕሪ ናጽነት ግን ብ'መአዝንካ ምትቃእ' ይገለጽምበር፣ እቲ ቅድም ዘዐወተ ረቛሒታት እናተዳኸመ እዩ ከይዱ። "ፕረዚደንት መሰረትቲ ስእኑ" ዚብል ፕሮፓጋንዳ መተካእታ ሓባራዊ ስራሕን ፍሉይ ሓላፍነትን ኮይኑ። ዚፍለጥ ዝተመልከተ ዲሞክራስያዊ ኣሰራርሓን ትካላዊ ኣሰራርሓታት ተረጥሪጡ። ምትእምማንን ምትሕግጋዝን ጽቡቕ ድሌትን ተጓሒጡ። ምትሕትታትን ጉድለታት ምፍዋስን ተሪፉ። ጽቡቕ ጽቡቕ ልምድታት ህ.ግ. ከተማዕብል ምፍታን ይትረፍ፣ ነቲ ዝነበረ ምዕቃብውን ኣይተኻእለን። ኣብ ልዕሊ መንግስትን ህ.ግንባርን ዝነበረ ናይ ህዝቢ እምነትን ኣኽብሮትን በብቕሩብ ናብ ምጥርጣርን ፍርሕን እናተቐየረ መጺኡ። ንብዙሕ ምኽንያታት፣

- መሰጋገሪ መንግስቲ ዕድመኡ ካብ 4 ዓመት ኪሓልፍኳ እንተዘይነበረ ዛጊት ሸሞንተ ዓመት ገይሩ'ሎ።

- ንቅዋማዊ ስርዓት ዘድልዩ ኩሎም ምድላዋት፣ ከም እኒ ምድላዋትን ምትግባርን ሕጊ ፖለቲካዊ ሰልፍታትን ሕጊ ምርጫን፣ ምቛም ነፃ ምርጫ፣ ምትዕርራይ ህልዊ ሕጋጋት ብመንጽር ቅዋም ምድላዋ ኣህጉራዊ ውዕላት፣ ኣብ ሓጋጊ ኣካል ኮሚቴታት ምቛም ውሽጣዊ መምርሒ ምሕንጻጽን ምልምማድን፣ ኣብ ፍርዳዊ ኣካል ምምዝጋብ ፍርዳዊ ትካላት፣ ምቛም ላዕለዋይ ቤት ፍርዲን ምስራዝ ፍሉይ ቤት ፍርዲን፣ ምስንዳእ ሃገራዊ ባይቶን ኣብያተ ጽሕፈቱን ዘድሊ ትሕተ ቅርጺን ወዘተ ገና ኣይተተግበረን እሉ። ጥራሕ ዘይኮኑ፣ ኩሉ ኢልካ ምድንጓያት'ውን ይግበረሉ ኣሎ።

- ሓጋጊን ፈጻምን ፈራዲን ኣካላት መንግስቲ ኣብ ሓድሕዱ ዚቋጻጸርን ዚመዛዘንን ክም ዝኾነውን ኣይተገበረን።

- ሃገራዊ ባይቶ፣ ኮሚቴታትን ውሽጣዊ መምርሒ ስራሕን የብሉን። ኣብ ሸሹዱሽተ ኣዋርሕ ስሩዕ ግዜኡ ኣይእከበን፣ ብዘይካ ኣብ ናይ ራብዓይ ኣኼብኡ ዘጽደቖ ቀዳማይ ካቢኔ ሚኒስተራት፣ ምቅይያራት ናይ ካቢኔ ሚ.ኒስተራት ኪ.ግበር እንከሎ'ን ኣዋጃትን ኣህጉራዊ ውዕላትን ኣጽዲቑ ኣይፈልጥን፣ ሓደ ካብቲ ቀንዲ ንፈጻሚ ኣካል መቆጻጸሪ ዝኾነ ሃገራዊ ባጀት'ውን ኣጽዲቑ ኣይፈልጥን። ብቐንዱ ከኣ መንግስቲ ኤርትራ ባጀታዊ ሕጊ ስለዘይብሉ ብዘይ ቀይዲ ባጀት ኪጕዓዝ ጸኒሑን ኣሎን።

- ካቢኔ ሚኒስተራት ኣብ ወወርሒ ኣይእከበን፣ ካብ ዚግባእ 84 ኣኼባታት ካብ 20 ዘይበዝሕ ጥራሕ ተኣኪቡ። ትግባረ ናይ ፖሊሲታት፣ ውሳኔታት፣ ሕግታትን መደባት ስራሓት መንግስቲን ዝተፈላለየ ኣካላቱን ዚከታተለሉን ዚግምግመሉን ኣግባብ የብሉን። ንሓገዝን ለቓሕን ዚምልከቱ ጉዳያት ኣይወሰነን፣ ናይ ሓይልታት ምክልኻልን ጸጥታን ኤ.ርትራ ፖሊሲታትን መጠንን ኣይወሰነን፣ ንሃገራዊ ድሕነት ድማ ዝተወሃሃደ መደብን ክትትልን ኣይገበረን።

- ፕረዚደንት ስሩዕ ኣኼባታት ሃገራዊ ባይቶን ካቢ.ኔ ሚ.ኒ.ስተራትን ኣይጸውዐን። ርጉእ ዝኾነ መንግስታዊ ትካላት ንክህሉ ኣይጸዓረን፣ ብፍላይ ኣብቶም ተኣፈፍቲ ዚኾኑ ሚኒስትሪታት ምክልኻልን ጉዳያት ወጻኢን፣ ብዙሕ ምትእትታዋት ገይሩ፣ ብዳግመ ስርርዕ ብዝቐረበ እግመ መሰረት፣ ሚኒስትሪታት ኪውደባ እንከለዋ ኣብ ናቱ ቤት ጽሕፈት ምስተበጽሓ ግን ከየተግበሮ ተሪፉ፣ ብዘይ ምኽንያትን ብዘይ ምጽዳቕ ሃገራዊ ባይቶን ሚኒስተራት ይቕይር፣ የደስክልን የውርድን (ኣብ ውሽጢ 10 ዓመታት ድሕሪ ናጽነት ኣብ ምክልኻል 4፣ ኣብ ጉዳያት ወጻኢ 5፣ ኣብ ፋይናንስ 6 ሚኒስተራት ተቐያይሮም) ከም ላዕለዋይ ኣዛዚ ሰራዊት ንሚኒስትሪ ምክልኻል ከውጅህ ስልጣንኳ እንተለዎ ዝተፈላለዩ ኣካላት እቲ ሚኒስትሪ ንዕኡ ብቐጥታ ተሓተትቲ ክኾኑ ኣብ ደቂቕ ምሕደራ ኣትዩ፣ ብናይ ግንባር ሓለፍቲ እ.ድ ምትእትታው መንግስታዊ ትካላት ትካላዊ ኣሰራርሓኦን ከምዚህሰ ገይሩ ኣብ መንጎ ቤት ጽሕፈት ግንባርን መንግስቲን ዘድሊ ምትፍናን ፈጢሩ፣ ምጥርጣራትን ዘይምትእምማንን ዘንጋስ የዋህው ኣተባቢዑ፣ ብኹሉ ኣካይዳኡን ጠባያትን ድማ እምነት ብዙሓት ኣባላት ውድብን ህዝብን ኣጥፊኡ።

- ዘይሕጋዊን ዘይቅዋማውን ስጉምቲ ብምውሳድ፣ ንኮሚቴ ምንዳፍ ሕጊ ፖለቲካዊ ሰልፍታት ስራሕ መንዚዑ ንድፍታት ሕጊ ምርጫን ሕጊ ፖለቲካዊ ሰልፈታትን ብናቱ ውልቃዊ ድሌት ካብ ሕጊ ወጻኢ ብዙሓት መገዲ ናብ ህዝቢ ከምዚወርድን ግዜ ከምዚወስድን ገይሩ፣ ካልእ ውሳኔታት ማእከላይ ሃገራዊ ባይቶታት'ውን ተሓሲሙ።

- ብበንዚ ድኽም ሓጎጉን ፈጻምቲ ኣካላት ከም ድላዩ፣ ቀጻ ካብ ሕጊ ወጻኢ፣ ዝኾይድ ዝምዝንዓል ስለዝውሓሰ ውህብ ገይሩ ስለዘይወሰደ ከኣ፣ ኣብ መወዳእታ እቶም ኣካላት ብግቡእ ክምዚሰርሑ ዝኽእሉ ድኽም ናይቲ ስርዓት ንምእራም ብቕንዕና ኣብ ኢተብባዕሉ፣ ንልዝብን ዲሞክራሲያዊ ክትዕን ሕጋዊ ኣኼባታትን ኣብዩ ዳርኪቡ።

- ፍርዳዊ ኣካል ሰብኣውን ትካላውን ዓቕሚ ይሓጽሮ፣ እንተኾነ ንቲ ሕጽረት እ.. ክንዲ ምምላእ፣ መቆናቕንቲ ኢ. ፍሉይ ቤት ፍርዲ (ንፕረዚደንት ተሓታቲ ዝኾነ) ስለዝተፈጥረን፣ ብዘይ ፍቓድን ኣፍልጦን ኣብያተ ፍርዲ ሰባት ንነውሕ ግዜ ይእሰሩ ስለዘለዉን፣ ናጽነት ፍርዳዊ ኣካል ግዝኣተ ሕግን ይገሃስ ኣሎ።

- ንሃገራዊ ድሕነት ዚምልከት ትካላዊ ኣሰራርሓ ብዘይምህላዉ ህዝቢ ኤርትራ ግዳይ ናይ ሃንደበታት ኩነታት ኣብ ኩናት ምስ ኢትዮጵያ፣ ወያነ ዝለዓለ ዕላምኡ ከይወቕዕ ይትረፍ ደኣ ምብር፣ መሬትና ዝኺቱ ኣብ ልዕሊ ቁጠባናን መሳብርቲ ህዝብናን፣ ብፍላይ ከኣ ኣብ ልዕሊ ህዝብና ዓብይ ንመጻኢ ስምብራት ዝገድፍ ሽግር ኣኸቲሉልና እዩ። ኣብ ኣካይዳና ክእረምን ኪመሓየሽን ዝግብኦ መሰረታዊ ድኽመታት ድማ ኣጋሂዱልና እዩ።

ኣብ እንታይ ዓይነት ቅልውላው ንርከብ?

ሀ) እንታይ እዩ እቲ ቅልውላው?

እቲ ሽግር ፕረዚደንት ዘይሕጋዊን ዘይቅዋማውን ኣሰራርሓ ሒዙ ኣሲሩ ዘሎ፣ ብኹሉ ኣግባብ ስለ ዘይተኸተለን ሓጋጊን ፈጻምትን ኣካላት ብግቡእ ስለ ዘይሰርሑን ስለ ዘይተቖጻጸሩን ዝመጸ እዩ።

ሓፋሽ ኣባላት ግንባርን ህዝብን ኣብ ልዕሊ መሪሕነትን ውድብን እምነት ኣጒዲሎም። እዚ ተርእዮ'ዚ ካብ ነዊሕ ግዜ እናተዋህለለ ዝመጸ ኮይኑ፣ ውጺኢት ኩናት ምስ ወያነ ስለ ዘዕበዮ ግን ሕግቕ ሳዕቤን ስለ ዘኸተለን፣ ክንልሕ ክኢሉ። ግሉጽ ተሓታትነት ዘለዎ፣ ትካላዊን ሕጋውን ኣሰራርሓ ክሰፍሕ ወይ ክሕይል ክኢ ይድለ ኣሎ። ዝሓለፈ ተመኩሮ ብወድዓዊ መገዲ ተገምጊሙ፣ ድኽመታት ኣለሊኻ ክፍወሱን ካብቲ ገምጋም ብዝርከብ ምህሮ ዘይሕጋዊ ኣካይዳ ተሪፉ፣ ትካላዊን ፍትሓውን ኣሰራርሓ ክምዕብልን እምነት ዚሓድረሉ ኩነታት ክፍጠርን ይሕተት ኣሎ።

ሓደ ወገን ሰብኣዊን ዲሞክራሲያዊን መሰላት ዜጋታት ይረጋገጹ፣ ከምቲ ኣብ መኸተ ንልኡላውነት ሃገር ዝተራእየ፣ ሕጂ'ውን ብስፊሕ ተሳትፎ ኣባላት ውድብን ሓፋሽ ህዝብን ዝሓለፈ ተመኩሮ ይገምገም፣ ግንባርን መንግስቲን ንዝኣመንሉዎም ዕላማታት ንምትግባር ቅዋማዊ ስርዓት ንምትካል ውሕስነት ዝኾኑ ጭቡጣት ስጉምታት ይወሰዱ። ቅዋማዊ መንግስቲ ብሕጋዊ ርትዓውን ምርጫ ህዝቢ ይተኽል፣ ኣብ ውሽጢ ውድብን መንግስትን ዝረኣዩ ፍልልያት ብሰላማውን ብዲሞክራሲያውን ሕጋዊን መገዲ ይፈትሑን ይብል።

እቲ ካልእ ወገን ምቹእ ኩነታት ስለ ዘይተፈጥረን ሓደጋ ናይ ትሕተ ሃገራውነት ስለዘሎን እቲ ዝኣመንናሉ ዕላማታት ሕጂ ክትግበር ኣይከኣለን እዩ ይብል። ጸላኢ ከይምዝምዞ ኣብ ውድብን መንግስትን ምምቕቓል ከይመጽእ ብዝብል ምኽኒት ክፉት ዝምጉማዊ ዘተ ክይካየድ ይቃወም፣ ዝኾነ ይሰዓር ናይ ምእራም ተበግሶ ከም ጸረ ውድብን ጸረ ሓድነትን እምሲሉ የቕርብ ግዳስ ናይ ጸላኢ ኣጀንዳ ከሰርሕ ይፍትን። ናይ ኩሉ ሕግዊ ኣንቅስቃሴን መድረኸታትን ኣፍደገ ዓጺዩ ኪትግበሩ ዚግብኦም ውሳኔታት ከም ዚወንዘፉ፣ ንግስ ግንባርን ሃገራዊ ምርጫን ብዘይ ናይ ህዝቢ ብቑዕ ምትርራራት ንዘንጊዑ

ናብ ፊ/ር ገጽ ይቕጽል

ቅሉዕ መልእኽቲ ናብ ኩሉም...

ቅሉዕ መልእኽቲ ናብ ኩሎም ኣባላት ህ.ግ.ደ.ፍ.

ኣብ ዝሓለፈ ሕጂ[illegible] 16 ዓመት [illegible] ... 1877-1891 [illegible]

[illegible]

ዳሕራይን መወዳእታን ክፋል

እዚ መሰል ድሕሪ እዋን፡ ኣብ ታሪኽ ኣመሓደርቲ ኣይንፈልጦን ኢና። [illegible]

[illegible]

ማእከላይ ቤት ጽሕፈት ህግደፍ ብመንገዲ እዚ ሓበሬታዚ ናብ ኣባላት ማእከላይ ባይቶ የመሓላልፍ

(ግሕተምን ዘይንዝነበ ፌርማን ኣለዎ)

ጥብቆ ቁጽሪ 2

ዝኸበርኩም ኣባላት

ማእከላይ ባይቶ ህግደፍ.

ትግሊ 7 መጋቢት 2001፡ [illegible]

[illegible]

ጥብቆ ቁጽሪ 1

ህዝባዊ ግንባር ንዲሞክራሲን ፍትሕን (ህግደፍ) ማእከላይ ቤት ጽሕፈት

7 መጋቢት 2001

ዝኸበርኩም ኣባላት ማእከላይ ባይቶ ህዝባዊ ግንባር ንደሞክራሲን ፍትሕን

[illegible]

ድሕሪ ተቃልዖ ሓቀኛ [illegible]

- ኣብ ናይ ጥሪ 2000 ኣኼባ ማእከላይ ባይቶ ድሕሪ ሕጂ, [illegible]?
- ኣብ ነሓሰ 2000 ኣኼባ ማእከላይ ባይቶ [illegible]?
- [illegible] ህ.ግ.ደ.ፍ. [illegible]?
- ድሕሪ ጉባኤ ግ.ቤ.ጽ. ህ.ግ.ደ.ፍ. [illegible]?
- ኣኼባ ማእከላይ ባይቶ [illegible]?
- [illegible] ማእከላይ ባይቶ [illegible] ህ.ግ.ደ.ፍ. [illegible]

[illegible]

ጥብቆ ቁጽሪ 3

ዕለት 18/03/2001

ካብ ጥረ. ኢሳይያስ

ናብ ሸሪፍ (ግሕሙድ)

- [illegible]
- [illegible]

ጥብቆ ቁጽሪ 4.

ዕለት 20-02-2001

ናብ ክቡር ኢሳይያስ ኣፍወርቂ

[illegible]

ናብ ገጽ [illegible]

ቅሉዕ መልእኽቲ...

ካብ ፊደ ገጽ ዝቐጸለ

ዓወት ንሓፋሽ
ማሕሙድ ሸሪፍ፣ ሃይለ ወልደንከኤል፣ መስፍን ሓጎስ፣ ዕቕበ እብርሃ፣ በራኺ ገብረስላሴ ከሃስ፣ NNV:እልኣሚን መሓመድ ሰዒድ፣ ብርሃነ ገረዝጊሄር፣ እስቴር ፍስሓጼን፣ ሙሓመድ ብርሃን ብላታ፣ ጴጥሮስ ሰለሙን፣ ጀርማኖ ናቲ፣ ሙሳ ራብዕ፣ እድሓኖም ገብረማርያም፣ ሃይለ መንቆርዮስ
(ኩሉ ዘይንጸብ ፈርማታቶም አለዉ)

__ብሰምኒቶም ሆዚ ኣሺባታት ማእከላይ ሃገራዊ ባይቶታት ይድግፉ__

* ህ.ግ.ሓ.ኤ. ኪቀስለሱዎም ንዝጸንሑ ዕማማት ክዉን ንምግባር፣
* ቻርተርን ቅዋምን ህ.ግ.ደ.ፍ. ዝሓንጸጾም ራእይ፣ ዕማማትን ዕማማትን ብግቡእን ብግዝበርን ንምትግባር፣
* መሰጋገሪ መንግስቲ ኤርትራ ከጽሕፎ ብአዋጅ 37/1993 ዚ.ተሓንጸጸ ሕገ. ቃሉን መንፈሱን ንዘኽበር፣
* ቅዋማዊ ባይቶ እብ 23 ግንቦት 1997 ዘጽደቖ ቅዋም ሃገረ ኤርትራ ንምትግባር፣
* ማእከላይን ሃገራውን ባይቶታት እብ ጥሪን ብፍላይ ድማ እብ ነሓሰን መስከረምን 2000 ካብ ዚ.ገበሮ ገምጋምን ዘሕለፎ ዉሳኔታትን መሰረት ብምግባር፣ ስሩዕን ደሞክራሲ.ያዉን ምስግጋር ናብ ቅዋማዊ ስርዓት ንምርግጋጽ፣

ዋኒት እብ ዝተቐየደ ቃልሲ፣ ብዙሕ ዚተፈጸሙን ፍረ ዚተረኸቡን መዳያት ይሃልዉምበር ብዙሕ ጉድለታት ከም እተራእዩን ተሓታቲን ሓላፍነታውን ደሞክራሲያዊ ስርዓት ንምርግጋጽ፣ ክግልጹን ዉሕስነት ከምኡን ዚግብእዎ ናይ መሰጋገሪ እዋን ስጉምትታት ከምዘለዉን ግሁድ ኮይኑ አሎ።

እብ ገምጋም ሕሉፍ ተመኩሮን ብሕጂ እብ ኪዉሰዱ ዘለዎም ስጉምትታትን ናይ እራእእያ ፍልልይ ኪህሉን ብሓላፍነታዊ መገዲ እንተታሓዙ ጥዑይ ሃዋሁ ኪፈጥርን ፖለቲካዊ ባህሊ ክማዕብልን ዚኽእል ምዃኑ እምንት ናይ ዝኾነ ይኹን ሃገራዊ ደሞክራሲያዊ ዝኸዉን ይግባእ።

ብዘይካቲ ብዉልቂን ብዝተፈላለየ መንገድታትን ንነዊሕ ግዜ ክፍተን ዝጸንሐ፣ እብተም ዝሓለፉ ክክልተ ኣኼባታት ማእከላይ ሃገራዊን ባይቶታት፣ ሓጎቶቲ አካላት ግንባርን መንግስትን እድማዕቲ፣ ብስቐፈታዊ ዓይኒ ገምጊሙቲ፣ ንፈጸምቲ እካላት ግንባርን መዉጋስትን ሓቀኛ ተቆጻጻርቲን ንምስግጋር ናብ ቅዋማዉን ደሞክራሲያዉን ስርዓት ተጣበቕትን፣ ከም ዝኾኑ ንምግባር፣ ግሉጽ፣ ሃናጺን ሓላፍነታዉን ክትዓት ከካይዱ ከምዝጸንሑን ሓድሓደ አወንታዊ ምዕባሌታት ከምዘርኣዩን ይፍለጥ።

እብ መንጎ ድሕርን እዝም ክክልተ ኣኼባታት ማእከላይ ሃገራውን ባይቶታት ግን ብማእከልነታት ፈጸምቲ አካላት ግንባርን መንግስትን ዝዉሰዱ ዘለዉ ስጉምቲታት፦

* ንዉሳኔታት ባይቶታት ዝጥሕሱ ወይ ዘይትርጉሙ ሂብዎም ዝተዋህቡ፣
* ጉድለታት ንምእራምን ካብ ወጽዓዊ ገምጋም ትምህርቲ ንምቕሳምን ብአባላት ባይቶ እብ ባይቶታት ንዝቐረቡ ርእይቶታትን ታዕሊምትን ምስ ሃገራዊ ጥልመትን ከድዓትን ብምምዕርራይን እጀንዳ ወያነ ንምግልጋል ኮነ ኢ.ልካ ዝተገበረ ዘመተ ብምምስላልን፣ ብማእከላይን ሃገራውን ባይቶታት ዘይተሓንጸጸን ዘይጸደቐን፣ እብ ዉሽጢ ግንባርን ህዝብን ስግኣትን ዘይቅሳነትን ፈጢሩ ሓድነት ሕልሕልን ናብ ተጸዋ ፖሊሳዊ ስርዓት ዘምርሕ ጎበጣት፣ ዘመተታትን ታህዲዳትን ምኻይድ።
* ንስሩዕን ደሞክራሲያዉን ምስግጋር ናብ ቅዋማዊ ስርዓት ተደሰይቲ ንዝኾኑ ክፍጸሙ ዘለዎም 6 ግምት ከም እኒ፦
- ህጹጽ ህዝባዊ ክትዓት እብ ሕጊታት ሃገራዊ ምርጫን ፖለቲካዊ ሰልፍታትን ምድላዉ እብ ሃገራዊ ባይቶን፣
- ንንግዲ ግንባር ኣቐዲሙን እብ እዋኑ ክዉተየሱ ዝግባእ ጉባኤ ግንባር ቅድሚ እዋኑ መጸኢ ዕድል ህ.ግ.ደ.ፍን፣
- ንቅዋማዊ ስርዓት ተሳፋፊ ክጸንሕ ዝግባእ እድ.ሰ.ዩቲ. ቅድመ መስናድኣታት፣
- ንሓፈሻ ርትዓዉን ሃገራዉን ምርጫን እቐዲ.መ. ኪፍጠር ዘለዎ ምቹእ ኩነታትን (ናይ ርእይቶ ናጽነት ግዝኣተ-ሕጊ፣ ደሞክራሲ.ያዉን ሰብእዉን መሰላት ምሕላዉ..... ወዘተ) ምዉጻእ፣
- እብ ትግባረ ቅዋምን ቅዋማዊ ጉዳያትን ሰፊሕን ሓራን ሃገራዊ ክትዕ ምክያድን ምፍቃድን..... ወዘተ፣

ክዓናጎቱ ወይ ክንናደቡ ዝሀቅኑ ተግባራት፣ ይረኣዩን ይፍጸሙን ስለዘለዉ፣ ሰላማዉን ደሞክራሲያዉን ምስግጋር ናብ ቅዋማዊ ስርዓት ናብ ሓደጋ ይወድቕ አሎ።

ካብዚ ሓደጋዚ ንምድሓን ሓድነት ህዝብን ድሕነት ሃገርን ንምዕቃብን፣ ዘሎ ናይ ኣረኣእያ ፍልልያት ብደሞክራሲያዉን ሓላፍነታዉን መገዲ ንምሓዝ፣ ግዜኡ ውን እንተእኸሊ፣ ህጹጽ ኣኼባታት ማእከላይን ሃገራዉን ባይቶታት ምጽዋዕ እገዳሲ ይኸዉን።

ኣኼባታት ማእከላይን ሃገራዊ ባይቶታት እብእዎ ካይተሓጸረ፣ እብዞም ዝስዕቡ ነጥብታት እጀንዳ ኪመያየጥ እድላዪ ይመስለና፦

1. ንንድፊ ሕግታት ምርጫን ፖለቲካዊ ሰልፍታትን ህዝባዊ ክትዓት ዝገበረሉን እብ ሃገራዊ ባይቶ ዝጸድቀሉን ቅድሚ ምርጫ ዝትግበረሉን፣
2. ቅድሚ ጉባኤ ግንባር ተመኩሮ ዉድብ እብ መንጎ ሳልሳይን ራብዓይን ጉባኤታት ግንባር ብዝኾቱትን ሓራን እገባብ ዝዝተየሉን ዝግምገመሉን ብመሰረት ሃገራዊ ቅዋም ከአ መጻኢ ዕድል ህ.ግ.ደ.ፍ. ምድይቲ ዝገበረሉን ናይ ክትዕ ባይታ ምፍጣርን፣ ምቅርራባትን ምኽያድን ራብዓይ ጉባኤ ብደሞክራሲያዊ መገዲ ዝሰላሰሉ፣
3. እብ ዉሽጢ ባይቶታት ዝርአዩ ናይ እረኣእያ ፍልልያት ጥዑይ ክሊ.ግ ስለዘፈጥሩ ከተባብዑን፣ እብ ህዝቢ ከመርዱ እንተኸኢሎምም (ህዝቢ ክፈልጥ መሰል ስለዘለዎ) ብርትዓዊ ዝኾነ መገድን ነፍሲ-ወከፍ ወገን ርእይቱ-ብዝተፈላለዩ ሰድልን ክሽዉን፣
4. ኮምሽን ምርጫ ሓራን ዘይሻረዉን ክሽዉን ስለዘለዎ፣ ናጽን (ኢንዲፐንደንት) ተቓወምቲ ህ.ግ.ደ.ፍ. ዝኾኑ ሃገራዉያንን ከምዝሓቑፍ ክሽዉን፣
5. ተመኩሮ ዓሰርተ ዓመታት ናጽ ኤርትራ ክምዝምገን መጠን ስራሕ ቅዋማዊ መንግስቲ ክሽዉን ስለዘለዎ፣ ካብ ዉሽጢ ሃገራዊ ባይቶ ናይ ዝተፈላለየ ሚኒስትራት ኮሚቴታት ቆይሙን ገምጋማት ክካበሩን ስርሓን ብቕትዐት ንሽክታተላ እብሆቶ ጽሕፈትን እወሃሃድትን ክግበረሉን፣
6. ካልኦት ንቅዋማዊ መንግስቲ ተደለይቲ ዝኾኑ ኣካላትን ትካላትን ዝሰርዑ ኩነታት ክፍጠር፣
7. እብ ምስንዳእ ንሃገራዊ ምርጫ መሰረታዉያን መሰላትን ሓርነታትን ዜጋታት ዝሕልዉሉን ዝረጋገጹሉን ኩነታት ኪፈጠር... ወዘተ፣

ብሓጺሩ ነዞም ነጥብታት እጀንዳ በዓም ዝሰዕቡ ክልተ ዓበይቲ እርእስታት ከጠቓልሉ ይኽእሉ፦

ሀ. ስሩዕን ደሞክራሲያዉን ምስግጋር ናብ ቅዋማዊ ስርዓት ንምርግጋጽ ክዉሰዱ ዘለዎም ጭቡጣት ስጉምትታት፣

ለ. ሓቀኛን ወድዓዉን ገምጋም ተመኩሮ ህ.ግ.ደ.ፍን፣ ደሞክራሲያዊ ዉሳኔ መጻኢ ዕድል ህ.ግ.ደ.ፍን ንምግባር ኪ.ግበር ዝግባእ ምቅርራባት ደሞክራሲያዊ ኣካይዳ ራብዓይ ጉባኤን።

ስሩዕ ግዜኡ እኺሉ ንህጹጽ ኣኼባ ዘገድስ ጉዳያት ተፈጢሩን እናሃለወ፣ ኣኼ.ባታት ማእከላይን ሃገራዉን ባይቶታት ዘይምዕዓም ወይ ምድንጓይ ግለት፣ ግ.ቢ.ጽ. ህ.ግ.ደ.ፍ ፈጠርዎ ንዘሎ ፖለቲካዊ ቅልዉላዉን እብ ህዝቢ ዘይምርግጋእን ሻቅሎትን ጸግዎ እዝኒ ምሃብን ንሰላማዉን ደሞክራሲያዉን ምስግጋር ናብ ቅዋማዊ ስርዓት ኮነ ኢልካ ምዕንቓፍን ስለ ዝኸዉን፣ ከም አባላት ማእከላይ ሃገራዉን ባይቶታት ሓላፍነትና ብግቡእ ብምስካም፣ ሕጋዉን መሰረታዉን መሰላትና ተጠቒምና፣ ናይ ዝመረጸና ሕድሪ እኽቢርና፣ ናብ ህዝቢ ብወግዒ ወረድና ርእይቶታትና ክንገልጽ ክንገደድ ምኽንያትና ኮይኑ እዩ።
ተረጋጊኡ፣ ኩሉ መዳያዊ ማዕርነት ማሕበራዊ ፍትሒ፣ ህዝባዊ ምቁጽጻርን ፍቕርን ሰላምን ዝሰፈና ኤርትራ ንምርኣይን ካብ ዝሰበር ሕልምን ሃንቀውታን ምዃኑ ማንም ኤርትራዊ ብምስትንታን ካብ ዚ.ዝረስዑ ሓቂ እዩ። እንተኾነ ግን ሓፋሽ ህዝብን አባላት ግንባርን ብእመራርሓን አካይዳን ግንባርን መንግስትን ዕጉባት የለዉን። ናይ ህግደፍ ማእከላይ ቤት ጽሕፈት ዘይሕጋውን ዘይሓላፍነታውን ስሚናራትን፣ ብመንን ፕረዚደንት ዚ.ውሰዱ ዘለዉ ዘይምኽኑያት ስጉምቲታትን ሻቅሎት ብጀካ ምፍጣርም፣ እሉታዊ ኩነታት'ውን ኪፈጥሩ ዘኽእሉ እዮም።

እዚ ሽግርዚ እብ ግዜ ኩናት ወያነ ምስ ምጥፍኣኽን ዝመጸ ሽግር ተወሲኹ ብገለ ወገን ክገለጽ ይፍተንዩ እንተሎ፣ ብቐንዱ ድሕሪ ናጽነት፣ ብፍላይ ከአ ድሕሪ 1994 እናተሻዕለለ እናዝሓደረ ዝመጸን፣ እብ ግዜ ኩናት ወያነ ከፊብ ንዝነዉ ሃገር እብ ስግኣት ከውርድ ጠንቂ ዝኾነን እዩ። ጠንቂ ሕጋውን ትካላዊን እሰራርሓ አሰታፊን ሓባራዊን አመራርሓ ንቑንጢ. ጉዳያት ተሓታትን ዲሞክራሲያዊ አካይዳን በብቕሩብ እናተሸርመን እናግህመን ብምምጽኡ፣ ሓድሕዳዊ ምትሕልላይ፣ እኽብሮትን እምነትን እናተረፈ ብምምጽኡ ሓጎተቲን ፈጸምቲን አካላት ስልጣኖም እናተመንዘዉን ስርሖም እናደስከለን ብምምጽኡ... ወዘተ እዩ።

እዚ ሽግርዚ ንምትዕላን፣ ንምስግጋር ናብ ቅዋማዊ ስርዓት ንምውሓስን፣ እብ ናይ ጥሪን ነሓሰ-መስከረምን 2000 ዓም. እኼባታት ባይቶታት ተዘሪቡሉ-ምን አገደስቲ ውሳኔታት ሓሊፍሉ-ምን ክነበቕዕ፣ ይሓር ግን ዘይትርጉሞም ተዋሂብዎምን ካብ ትግባረ ዓዲ ውኒሉ-ምን ይርከቡ። ሓደገኛነት ናይዚ ቅልውላውዚ ብምስትብባል ከአ፣ ተገደስቲ አባላት ማእከላይ ባይቶ፣ እብ ግብረ መልሲ ከይተደናገጹ ኑቲ ስሩዕ ግዜኡ ዘሕለፈ ኣኼባ ማእከላይን ሃገራዉን ባይቶታት ኪ.ሰደም ጠሊቦም ናብ ፕረዚደንት አቕሪቦም ተሓጊ.ዞ፣ ግን ሕጋዊን ሓላፍነታዊን ጠለብ ኪንጸግ እንከሎ፣ እታ ፍርቓ ፈጻሚ ቤት ጽሕፈትን ማእከላይ ባይቶን ዘይብላ ግንባሪ. ሰሚናር ግ.ቢ.ጽ. ህግደፍ ግን፣ ካብ እቦ መንገር ምስኦ ደገፍ ብምርካብ፣ እቲ ቅልውላው እብ ኪትተሰስ ዘኽእል ሓደገኛ ደረጃ በጺሑ እሎ።

እዚ ሽግርዚ ንምፍታሕ ዘይ... ዘድሊ ንኣቅዋት ምኽኑያዊ ደሊምትኒ እንተሎ፣ ብዘይካ ብሰላማዊን ዲሞክራሲያዊን ሕጋዊን ልዝብን ካልእ ፍታሕ ካልእ ከመጽእ ዘይኽእል አማራጺ የለን። ከነዲ ዝኾነ፣ ሕጂ'ውን ህጹጽ ኣኼባታት ማእከላይን ሃገራዊን ባይቶታት ተጸዊዑ፣ እዝም ዚ.ሰዕቡ ጉዳያት ከዘረበሉ-ምን ስጉምቲታት ኪዉሰደሉ-ምን የድሊ።

ጥብቆ ቁጽሪ 5.

ዕለት 15.03.2000
ናብ ማሕሙድ ሸሪፍ

- ሉ-ሚውን ሓንቲ መልእኽቲ ሰዲድክለይ። ርእየ።
- ደጊመ ትጋዝ እሽኹም ጥራይ እብል።

ጥብቆ ቁጽሪ 6ሀ.

ናብ ክቡር ኢሳያስ አፍወርቂ
ፕረዚደንት ሃገረ ኤርትራ
(መርሒ 3 2001)

ጉዳይ፦ ጠለብ ኣኼባታት ማእከላይን ሃገራውን ባይቶታት

እቶም ቅድሚ ሕጂ ፈርማና እሰፊና ኣኼባታት ማእከላይን ሃገራውን ባይቶታት ክትጽውዕ ዝጠለብና አባላት ማእከላይ ባይቶ፣ ቡቲ ትጋዝ እሽኹም ዚብል መልሲኻ ስለዘይዓገበና፣ ብሽሽ ኪፍታሕ ይግባእ ንበሎ ሽግርን፣ ንውሕስነት ዲሞክራሲያዊ ምስግጋር ናብ ቅዋማዊ ስርዓት ብጹጽ ኪወሰድ አለዎ እንበሎ ስጉምቲታትን፣ ስለዘሎ ሕጂውን ደጊምና፣ እቲ ስሩዕ ግዜኡ ድሮ ስለዘሕለፈ ምዱብ ኣኼባታት ባይቶታት እብ ውሽጢ ወርሒ ሚያዝያ ክትጽድዎ ንጠልብ እሎና።
ናይቲ ዚረእየና ሽግር ኩነታትን እንጽበዮ ፍታሕን ዚገልጽ ጽሑፍ ድማ እተሓሒዝና ንሰድድ።

ዓወት ንሓፋሽ!
ቅድሚ ሕጂ ብፈርማኦም ዝጠለቡ አባላት ባይቶ።

ጥብቆ ቁ. 6ለ.

ተፈጢሩ ዘሎ ሽግርን መፍትሒኡን

እብ ውሽጥን እብ ደገን ዚነብር ህዝቢ ኤርትራ ቅድም ናጽነት ክውን ንምግባር፣ ወግእ ምስ ወደአ ምስ ተጋሀደ ድማ ልእሉውነት ሃገር ንምኽባር ዚፈጸሞም መንእሰያት ደቂ መሪቖ እስኢፉ ዝሰበረ ገዛብዑ ንብረትን ክልኡትን ብምሽል ወሲ ዝከፈሎ እወ። ዕላማኡ ድማ ናጻ ኤርትራ ንምርኣይ ጥራይ ዘይኮነ፣ ሓድነት ህዝቢ

ዮሃና

ብዕለት 27/05/2001 ቃልኪዳን ዝኣሰርኩም ደያቆን ሳሙኤል ገብረእግዚኣብሄር ምስ ሰምራ ሃይለ ርሑስ ጋማ እናበልና፣ ሰናይ ሓዳር ኪኾነልኩም ንምነ።

እኽሊሉ ሓጎስ
ምስ ኩሉ-ም ስድ
ራኽትትኻ።

ሰቲት፡ ምስ ሚኒስተር ሃይለ...

ካብ ፊደ ገጽ ዝቐጸለ

ናይ ምቕያር፣ ምውራድ፣ ወይ ከአ ምድስካል ስጉምቲ ዝመጸ፣ ሕጋዊ እሰራርሓ ኪህሉን ጉድለታት ኪእረምን ርእይቶ ምስ ተዋህበ ዝተወሰደ እምበር፣ ካብ ሓላፍነቱ ምስ ወረደ ምንቅስቓስ ዚጀመረ የለን። ከምቲ ንፕረዚደንትነትን ሕጋዊ እሰራርሓን ከም ጉዳይ ንወሰድ ዘሎና፣ እዞም ንቕሓም ዘሎና ከአ ነልዕሎ ዘሎና Iraqምበር ሓላፍነትን ስልጣንን ርስቲ ስለዘይኮነ ከም ጉዳይ እይወሰድናን። ቅድሚ ሕጂ ብዘይ ብቑዕ ምኽንያት ካብ ስራሕ ደው ዝበሉን ዝደሰከሉን ተገሪዖም ስለ ዝኾኑ፣ እንታይ ርእይቶ ነይሩና ብዘይገድስ ስለዘይተዓገረ ከም መሪሕነት ብእኩብ ሓላፍነት ንሰክም።

ጉድለታት ንምዕራይን ምስግጋር ናብ ቅዋማዊ ስርዓት ውሕስነት ንምንጻፍን ንሰላማዊን ዲሞክራሲያውን መገዲን ጥራይ ንቃለስ ስለዘለና፣ ካብቲ ልምዲ ህ.ግ. ናይ ነቐፌታን ነብሰ ነቐፌታን ወድዓዊ ገምጋምን ስለዘይፍለና፣ ብወገንና ናብ ኩሉ ግዜ ክምዝይክይድ እናተእማመንና ህዝቢ ከይሻቐል ንሕብር። አባላት ማእከላይን ሃገራዊን ባይቶታት ናይ ተቓውሞ ርእይቶታት ስለዚ.ሃቡ ምሽቁራርን ምሽቃልን ክስዕብ ምርኣዩ ስርዓትና ኮነ ከንደይ ፍልልይ እረኣእያታት ዚጸወር ምዃኑን ዘይምዃኑን መርመራ እዩ። ስለምንታይ እብዚ እዋንዚ ንወያነ ዕድል እይህበን ዚብል ሕቶ ይለዓል እዩ። ጸላኢ ስለዚፈልጦን ስለዚ.ተዓረበሉን ውሽጣዊ ድኽመትና ኪትፍውስ የብልናን እይበሃልን እዩ። ውሽጣዊ ድኽመትና ምፍዋስ ሓድነትና ብዝያዳ የትርር ተወፋይነትና ድማ የዕዝዝ። ንጸላኢ መንግስትኡ ዚቖርጽ ከአ ድኽሙን። ክእረም ዘለዎ ክእረም ምዕሃብ፣ ሕጋዊ እሰራርሓ ክስዓብ ምሕታት፣ ናብ ቅዋማዊ ስርዓት ብሰላማዊ፣ ስሉጥን ዲሞክራሲያውን መገዲ ንምስግጋር እድላይ ቅድመ መሰናድኣታት ኪቐደም እጀንዳ ምስዕባብ፣ ይምምዕ ድዩ? ብዝያዳ የሐይልን የትርርን እምበር። ስሩዕ ኣኼባታት ባይቶታት እብ እዋኑ ክጋበኡ ከም ዘይጸገሙ ቅዋምና ከም ዝግባእ ዘይትግበረሉ ወይ ሕጂ ገና

ማእከላይ ባይቶ፣ እብ ግብረ መልሲ ከይተደናገጹ ኑቲ ስሩዕ ግዜኡ ዘሕለፈ ኣኼባ ማእከላይን ሃገራዊን ባይቶታት ኪ.ሰደም ጠሊቦም ናብ ፕረዚደንት አቕሪቦም ተሓጊ.ዞ፣ ግን ሕጋዊን ሓላፍነታዊን ጠለብ ኪንጸግ እንከሎ፣ እታ ፍርቓ ፈጻሚ ቤት ጽሕፈትን ማእከላይ ባይቶን ዘይብላ ግንባሪ. ሰሚናር ግ.ቢ.ጽ. ህግደፍ ግን፣ ካብ እቦ መንገር ምስኦ ደገፍ ብምርካብ፣ እቲ ቅልውላው እብ ኪትተሰስ ዘኽእል ሓደገኛ ደረጃ በጺሑ እሎ።

ጥብቆ ቁጽሪ 7

ዕለት 29.03.2001
ካብ ፕረ. ኢሳይያስ
ናብ ሸሪፍ
ሰዓት 10:50
ቅ.ቅ.

- ብስም ቅድሚ ሕጂ ብፈርማኦም ዝጠለቡ አባላት ማእከላይ ባይቶ እትብል ብዕለት 28/3/2001 ዝተጸሕፈት ደብዳበ ዝሰደድካለይ መልእኽቲ ሉ-ሚ ንግሆ በጺሓትኒ ርእየ።
- እብቲ ሓቂን መሰረት ዘይብሉን ትሕዝቶኡ እትየ ኪህረብ አይደልየን።
- ዓቕሊ ክነብር ስለዝመረጽኩ፣ ንዝኾነ ንቕይድ ናብ ዚቐርበለይ መእዲ ከይቀረብኩ ትዕግስቲ ክገብር የ።
- ቀጻሊ ምትኽኻእ (ፕሮቮከሽን)፣ ንዘየሉ ሃገር እተዓግብርዎ ሽግር ከተዕርጉ እንተደሊኹም ግን ምርጫኹም የ።
- ደጊመ ካብ ጌጋ ናብ ልብኹም ክትምለሱ እላቦ።

••••••••••••••••••

ናትና ክትዕን ድፉ ዚፈልጥ? እብ ዓለም ክሽቀጡሉ ይፍትንዶ እይነበረን። ንሕና እብ እሰራርሓምበር እብ ዕላማዶ ንፈላለ ኢና? ከምቲ እብ ምጥያስ ዝተበደለ ተጋዳላይ ናይ ጸላኢ ሓደጋ ምስ መጸ ኩርኡ ገዲፉ ዝመከተ እብ ናይ እሰራርሓ ርእይቶ ፍልልይ ሃልዩና ብሓባር ዘይንምከት ዲና? ክትዕና ንወያነ ኣየተዓርኽ ንዓና እየምጥምዕ። ድኽመትና ምፍዋስ ግን ንወያነ መልእኽ ምትዩ። ንእንግዳብ ክትዕና ብዚምልከት ከአ፣ ንሕና እብ እኼባ ኪተሓዝን ኪውዳእን እናደለና ኪወጽእ ዝተገደደ እዩ። ብቀንዱ ጉዳይና ድማ እኼባ ስለእኼባ ዘይኮነ ናብ ጉባኤ ግንባርን ሃገራዊ ምርጫን ኪድና ቅዋማዊ ስርዓት ክንተክል እንተዘይኬንና፣ ሰፊሕ ምድይቲ ሃገራዊ ክትዕ እብዚ እዋንዚ ኪግበረሉ ስለዘለዎ እዩ።
ዘለርሕ ይጋን እዩ። ጌግኡ ክትደልን ኪእርምን ከምዘለዎ ዘይቅበልን ዘይፍትንን እዩ እቲ ጸገም።
ሰቲት፦ እብ ግዜ ብረታዊ ቃልሲ ብዙሓት ዓሳኹም ብፍላይ ድማ ንስኻ መምህር ሄድረታት ነርካ። ንሎሚ ብስልፊ ከቶፈልኩም ተጋዳላይ ተበሊጹ ሓሊፍዎ። በደል ከም ቃልሲ ኪቀጽር እውን ትምህርቲ ነይርኩም። ሕጂ እንተተበደልኩም ከም ቃልሲ አይሕሰብን?
ሂርር ሃይለ፦ ብስንኪ ጉድለታት ውድብን ውራር ወያነን ዝተጉድአን ዚተበደለን እንተለዉ ህዝቢ እዩ። ተጋዳላይን ጉዳይ ህዝብን ጉዳይ ውድብን እምበር ውልቃዊ አይኮነን። እብ ሓርነት ሃሊና አይሃሊና እንታሰላሉ ጉዳይ እዩ። እቲ ሓላፍነት ብዙሕ ጸ. ዝተሰከምናሉን ከም ዋጋ ሕይወት ዓ ው ኢልና ዚከፈልናሉን ስለዚኾነ፣ ዕዮ ክሰልኩናትኡ ንግሆውቶ አይከውንን።
እብ ዚ ዓዲ ኤርትራዊ ህዝባዊ ሰውራዊ ሰልፊ ዘለዎ ማርክሳዊ ፖለቲካዊ ሰልፊ ከምዚነበረ፣ ሃገራውን ዲሞክራሲያውን እተሓሓዝና እብ ዚ. እተእታትዎ ንሓድነትን ተወፋይነትን እቲ ጥንቲ ከምዝነበሮን እዩ።

ይቕጽል